

Velkommen til Medicinhavernes nyhedsbrev

I denne udgave kan du blandt andet læse om de mange langelandske æblesorter, dykke ned i links om forskning i plantemedicin, og så skriver vi selvfølgelig også om sommerens gang i Medicinhaverne.

Også i år har vi en rigtig god sommer med mange gæster. Vi har fået lidt regn gennem sæsonen, så planterne har det bedre i år end i sidste års tørke. Og så kan vi prale af, at Medicinhaverne nu - i følge [Tripadvisor](#) - indtager førstepladsen blandt turistattraktioner på Langeland!

KALENDER

Lørdag d. 24. august kl. 10.00-17.00

Unikke haver på Langeland

Igen er der åbent for publikum i en lang række unikke haver rundt på hele Langeland, og Medicinhaverne er naturligvis også med.

[Læs om de deltagende haver på her.](#)

Mandag 4. november kl. 19.00 – 21.00

Foredrag om Hildegard von Bingen

Rudkøbing Borgerhus. v. Annie Andersen & Lene Sjørup

NYT FRA HAVERNE

BØRN I

MEDICINHAVERNE

I skoleferien kommer der mange børnefamilier i Medicinhaverne. De mindre børn har stor fornøjelse af at finde de søde uglefigurer, og den nye kogle er også et hit. Vi håber dog på at få mere til børnene i 2020.

Aviaja var totalt begejstret for ugleopgaverne.

Foto: Lotte Flintegaard Rosenlund

VANDKUNST

Takket være en donation fra Nordea Fonden er der blevet installeret en smuk vandkunst i Haven for infektioner og Hildegard af Bingens Have – fuldstændig som der var i middelalderens klosterhaver.

Det er en stor trækogle, som firmaet Guro i Gislev har lavet ud af en thuja, der kommer fra en langelandsk skov.

KØ VED TOILETTET

Hvis man skulle måle vores succes på den daglige kø ved toilettet, ville vi ligge helt i top. Vi er selv godt tilfredse med faciliteterne, men vi har fået at vide, at vi har for dårlige toiletforhold!

Den store søgning skyldes dog dels, at de to toiletter ved TICKON er blevet aflukket, og dels at Orangeriet henviser deres gæster til vores toilet.

Det sidste vil der blive rettet op på i løbet af vinteren.

TIRSDAGS-HAVEPASNING

Hver tirsdag formiddag møder Medicinhavernes mange frivillige op for at luge, klippe, rive, plante og så. Hver af de fem haver har sit eget team.

Her er Margit og Nina i gang med at stramme Haven for åndedræt og kredsløb op.

SKILTENE PÅ PLADS

Betalingspavillonen ved indgangen til haverne står nu klar til at modtage vores gæster.

Mathildeæblet er en af mange gamle, langelandske æblesorter i Haven for fordøjelse, stofskifte og ernæring

DE LANGELANDSKE ÆBLER

I Medicinhaverne har vi en lille genbank, som blandt andet består af de fleste af de kendte æblesorter, der stammer fra Langeland.

Æbler er langt den vigtigste frugtsort i Danmark, og et gammelt navn for en have er abildgård – æblehave. Der findes vilde æbler i naturen, men egentlig avl begyndte i 1200-tallet ved klostrene, og allerede i Jyske Lov fra 1241 er der bestemmelser om abildgårde.

I 1500- og 1600-tallet kom der franske æblesorter til herregårdene, og i 1700-

tallet blev der importeret frugttræer og pødekviste fra Tyskland og Holland. Enkelte herregårde uddelte frugttræer til bønderne, men langt de fleste frugttræer var frøformerede, og derfor opstod der en lang række lokale æblesorter.

I 1769 blev Det Kongelige Danske Landhusholdningsselskab oprettet, og en af de første mærkesager var præmier til bønder, som pødede frugttræer. Samtidig blev der oprettet planteskoler ved mange herregårde, og præster og skolelærere lærte befolkningen at pøde gode æblesorter på vildstammer.

I slutningen af 1800-tallet begyndte en egentlig erhvervsmæssig avl, og Langeland var tidligt med. Her var der gammel tradition for frugtavl, og klima og jordbund er velegnet.

Eet æble må være nok til en æblekage, når det som Mathildeæblet vejer 484 g!

Peder Lollesgaard med det store Mathildeæble

Langlandsæblet kom som podekvist til Tølløsegård på Sjælland omkring 1800, men det vides ikke, hvorfra på Langeland, det stammer. Langlandsæblet er et grønligt, let stribet æble, som minder om Flaskeæblet (også kaldet Nonnetit) og i vækst om Gravensten, men det bliver ganske stort. Æblet er et groft spiseæble, som også er velegnet til madlavning, og det er modent omkring 1. oktober. Æblerne modnes på forskellige tidspunkter på det enkelte træ og falder derfor let ned.

Brandsbyæblet stammer fra herregråden Hjortholm, men podekvisten kom oprindeligt fra Brandsby.

Bredstedts æblet kommer fra Rifbjerg. Det er opkaldt efter den danske pomolog H. C. Bredsted.

Grevinde Ahlefeldt er fra Lindelse. Det blev i sin tid opkaldt efter grevinden på Hjortholm.

Hjortholm Marieæble kommer fra herregården Hjortholm. Det fik sit navn efter den daværende forpagters datter Marie.

Humble Grånitner er opkaldt efter stedet, hvor det blev fundet.

Kassebølleæblet blev fremavlet i Kassebølle.

Klæsøæblet kom fra den navnkundige Klæsøgård ved Lindelse

Krigsæble eller Krigske æbler. Navnet går så langt tilbage som 1674, men det vides ikke, hvorfra det stammer.

Langeland Hvis Pigeon kommer fra den nordlige ende af øen.

Mathildeæblet er så absolut et af de rigtig gode langlandske æbler, og det kan blive ganske stort. Mathilde-æblet blev podet af Peder Lollesgaards oldefar, som i øvrigt opkaldte det efter Peders oldemor, Mathilde. I dag er det bl.a. Peder, der har skaffet podekviste til Medicinhavernes træer. Også Mathildeæblet kommer fra Rifbjerg.

Vibekeæblet – om dette æble vides kun, at det stammer her fra øen.

Langelands Vilding

Rifbjerg Gylling og Rifbjerg Høstæble stammer begge to fra Rifbjerg

Men hvem **Skønheden fra Langeland** er opkaldt efter, vides ikke. Men der er jo så mange muligheder....

Og endelig er det ikke så svært at regne ud, hvorfra på Langeland, at **Tullebølleæblet** stammer.

Langelands Fotoklub

har været i Medicinhaverne og har taget dejlige nærbilleder af planter og insekter. De billeder er vi meget glade for, og dem kommer I nok til at se flere af i de næste nyhedsbreve.

Skræppetæge

Foto: Henrik Fjeldsted

Vinca

Foto: Jens Vind Frederiksen

LINKS TIL FORSKNINGEN OM MEDICINPLANTER

Ole Due Petersen fra Medicinhaverne er en flittig læser af videnskabelige artikler,

som han med glæde deler ud af.

Vi vil løbende linke til nogle af hans mange, gode fund. Her kommer de første:

"**Quinoa** er kernesund og kan modstå kommende klimaforandringer"

Spændende artikel fra videnskab.dk om quinoaplanten, som vi dyrker i Haven for fordøjelse, stofskifte og ernæring.

[Læs artiklen her](#)

AktuelVidenskab.dk skriver om **Kinesisk Malurt**, som indeholder stoffet Artemisin, et særdeles effektivt middel mod malaria.

I 2015 fik kineseren Youyou Tu Nobelprisen i medicin for opdagelsen af Artemisins virkning på malaria. Kinesisk malurt har i flere tusinde år været brugt i kinesisk medicin mod diverse infektioner.

Planten kommer til at indgå i Haven for nervesystem og bevægeapparat.

[Læs artiklen her](#)

Politiken skriver historien om fundet af Artemisin.

[Læs artiklen her](#)

Medlemsskab

Medicinhaveerne har 312 husstandsmedlemmer, og vi kan godt være flere. Opbakningen har stor betydning både økonomisk, og når vi søger fondsmidler.

Det koster 200 kr årligt per husstand at være medlem, og det giver gratis adgang til haverne og rabat på kurser, foredrag og andre arrangementer.

[Tryk her, hvis du vil være medlem](#)

Alle, også ikke-medlemmer, er velkomne til at tilmelde sig nyhedsbrevet. Medlemmer får automatisk nyhedsbrevet, når de melder sig ind i Medicinhaverne. Hvis du ikke ønsker at modtage nyhedsbrevet, kan du [framelde dig her](#).

Du er tilmeldt Medicinhavernes nyhedsbrev
Nyhedsbrevet udsendes 10-12 gange årligt.

[Tilmeld Medicinhavernes Nyhedsbrev](#)

[Afmeld Medicinhavernes Nyhedsbrev](#)

Følg også Medicinhaverne på

<https://medicinhaverne.dk/>

eller på Instagram: [instagram.com/medicinhaverne_tranekaer/](https://www.instagram.com/medicinhaverne_tranekaer/)

eller på Facebook: [Medicinhaverne Tranekær](#)

Nyhedsbrevet udsendes af

Medicinhaverne i Tranekær, Botofte Strandvej 2A, 5953 Tranekær

medicinhaverne@mail.dk, mobil 21 84 78 22

Redaktør: Lise Munk

Tekst og billeder: Lene Anker og Helle Ravn

